

1. Inleiding

In het ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling. En het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met de leerling en diens ouders, toewerkt.

2. Wet en regelgeving

In het kader van passend onderwijs is een aantal wijzigingen in de Wet op het primair onderwijs opgenomen die betrekking hebben op het werken met een OPP. Op basis daarvan is het opstellen van een OPP verplicht voor alle leerlingen die extra ondersteuning krijgen. Voor ondersteuning die binnen de basisondersteuning van de school valt, is het opstellen van een OPP dus niet verplicht. De verplichte onderdelen van het ontwikkelingsperspectief zijn:

- de verwachte uitstroombestemming van de leerling (type vo of uitstroomprofiel vso);
- de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. De onderbouwing bevat in elk geval een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling;
- een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en – indien aan de orde – de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma.

Binnen zes weken na inschrijving van een leerling die extra ondersteuning krijgt, moet de school het OPP vaststellen. De verplichting om een individueel handelingsplan op te stellen komt door het OPP te vervallen. Bij het werken met een OPP is een goede voortgangsregistratie vereist. Ten minste jaarlijks evalueert de school met de ouders het OPP. Mede op basis van deze evaluatie neemt de school, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting de uitstroombestemming of stelt de school het OPP bij. Het overleg met de ouders is op overeenstemming gericht. Het is niet verplicht dat ouders hun handtekening onder het OPP zetten¹.

3. Huidig toezicht- en waarderingskader inspectie

In het Toezichtkader PO (2012) van de Inspectie van het Onderwijs zijn momenteel voor het regulier basisonderwijs géén indicatoren opgenomen die zich specifiek richten op het werken met een OPP. Voor het regulier onderwijs is het OPP indirect aan de orde bij de beoordeling van indicator 1.4 (leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden) en de indicatoren over zorg.

De inspectie stelt (memo, december 2010) dat leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften de meeste voortgang boeken als zij zo lang mogelijk bij de basisgroep gehouden worden, zo nodig aangevuld met geïntensiveerde instructie en oefening.

De inspectie vindt het belangrijk dat scholen kunnen aantonen dat leerlingen met een OPP aan afwijkende doelen werken als gevolg van beperkte capaciteiten en niet als gevolg van lage ambities van de school of

¹ Door het aannemen van de motie Ypma komt er naar verwachting wettelijk instemmingsrecht op het handelingsdeel (ondersteuning en zorg) van het OPP. De precieze invulling van de motie is op dit moment nog niet bekend.

tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs. Ook vindt de inspectie het belangrijk dat scholen kunnen laten zien dat deze leerlingen voldoende voortgang boeken en blijven boeken. Daarom verwacht zij dat de school voor leerlingen die voor één of meerdere vakgebieden op hun eigen niveau op de leerlijn werken een ontwikkelingsperspectief opstelt. Omdat het OPP in het basisonderwijs nog geen gangbaar en eenduidig fenomeen is, beoordeelt de inspectie de indicator 1.4 op dit moment alleen voor leerlingen uit groep 8 die door de school voor één of meerdere vakken zijn losgekoppeld van het reguliere curriculum van de eigen jaargroep.

4. Waarom werken met een ontwikkelingsperspectief?

Werken met een ontwikkelingsperspectief draagt bij aan het maken van een omslag van volgen naar plannen. In plaats van de (leer)ontwikkeling te volgen en af te wachten waar de leerling uiteindelijk uitkomt, plant de school met het OPP doelgericht het onderwijs, op basis van hoge verwachtingen. Hiermee voorkomt de school onderpresteren en krijgen alle leerlingen de kans zich optimaal te ontwikkelen op basis van hun mogelijkheden en talenten. Bij het nastreven van hoge en realistische doelen zijn de referentieniveaus taal en rekenen een belangrijk ijkpunt als het gaat om leerontwikkeling.

5. Voor welke leerlingen stellen we een OPP op?

Wij stellen een OPP op voor leerlingen die op leergebied langdurig extra ondersteuning nodig hebben. Het gaat dan om leerlingen die een eigen leerlijn nodig hebben op een of meerdere leergebieden. Een eigen leerlijn zal meestal vanaf groep 5 opgesteld worden. Als het om gedrag gaat, kan dit al vanaf groep 1 het geval zijn.

Bij kortdurende hulp binnen of buiten de groep wordt dus geen OPP opgesteld.

Daarnaast wordt een OPP opgesteld voor leerlingen die vanwege ernstige gedragsproblemen moeite hebben om goed te functioneren in de groep. Het gaat dan meestal om leerlingen met AD(H)D of een stoornis in het autistisch spectrum. Voor deze leerlingen kan al vanaf groep 1 of 2 een OPP opgesteld worden. Voor deze leerlingen worden altijd tussendoelen bepaald voor sociaal-emotioneel functioneren, gedrag en werkhouding. Het OPP is dan een hulpmiddel om tijdens de intensievere contacten met ouders en externen tot een goede aanpak te komen voor die leerling, zodat die leerling goed kan functioneren in de groep.

6. Stroomschema werken met een ontwikkelingsperspectief

1. Het voortraject: eerst het basisaanbod intensiveren (cyclisch)	
Vroegtijdig signaleren van achterstanden bij taal/lezen/rekenen en/of sociaal-emotionele problematiek en werkhoudingsproblemen. Intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan, zodat de leerlingen alsnog de groepsdoelen kunnen bereiken: Verlengde instructie, extra verwerking, pedagogische maatregelen.	Evaluatie in groepsbespreking door leerkracht en IB
Bij onvoldoende resultaat: Extra intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan: Verlengde instructie, extra verwerking, meer leertijd, pedagogische maatregelen	gesprek met ouders, evaluatie in groepsbespreking met leerkracht en IB

Bij onvoldoende resultaat: Extra intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan: Verlengde instructie, extra verwerking, meer leertijd, extra begeleiding	gesprek met ouders, evaluatie in groepsbespreking door leerkracht en IB
---	---

2. Aanmelding leerling voor leerlingbespreking en/of zorgteam van school

Vanuit de groepsbespreking vindt aanmelding van de leerling plaats als hij/zij herhaald onvoldoende geprofiteerd heeft van de (extra) intensivering van het basisaanbod in het groepsplan. Voorafgaand aan de leerlingbespreking/bijeenkomst zorgteam vindt een gesprek plaats met de ouders en de leerling.

3. Het in kaart brengen van de ontwikkeling van de leerling

Het uitvoeren van een beknopte dossieranalyse:

- Wat is er (extra) voor de leerling gedaan en met welk resultaat?
- Wat is de gemiddelde vaardigheidsgroei en het verwachte uitstroomniveau per leergebied?
- Welke factoren bevorderen en belemmeren het leren en de ontwikkeling van de leerling?
- Wat zijn de talenten en interesses van de leerling?
- Hoe functioneert de leerling thuis? Welke ondersteuning bieden de ouders?

4. Het nemen van een besluit

In de leerlingbespreking en na overleg met de schoolcontactpersoon van het samenwerkingsverband vindt een bespreking plaats over de ontwikkeling van de leerling op basis van de verzamelde gegevens. Op basis hiervan vindt besluitvorming plaats:

- het verder (met concrete adviezen) intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan, als blijkt dat nog niet alle mogelijkheden benut zijn.
- het vragen om 'extra ondersteuning'. Als toewijzing van extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband plaatsvindt, is de school verplicht een OPP op te stellen.
- het opstellen van een OPP als besluit van de school zelf voor één of meerdere leergebieden, zonder dat hiervoor extra ondersteuning gevraagd wordt.

Met de ouders (en met de leerling) vindt bespreking van de genomen besluiten plaats.

5. Het opstellen van het ontwikkelingsperspectief voor de leerling

De school stelt op basis van de verzamelde gegevens het ontwikkelingsperspectief voor de leerling op en geeft hierin onder meer de volgende zaken aan:

- De factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling bevorderen en belemmeren
- De geplande uitstroombestemming van de leerling
- De geplande vaardigheidsgroei
- De inhoudelijke tussendoelen: leergebiedspecifiek en leergebiedoverstijgend
- Het aanbod om deze doelen te bereiken

Bespreking van het OPP vindt plaats met de ouders (en met de leerling).
Bepalen van de evaluatiedatum.

6. Het uitvoeren van het ontwikkelingsperspectief

De uitvoering van het OPP vindt in de vastgestelde periode plaats, conform de doelen die gesteld zijn en de afspraken over het aanbod. De leerling is actief betrokken bij de uitvoering.

7. Het cyclisch monitoren, evalueren, bijstellen en afronden van het OPP

De ontwikkeling van de leerling wordt twee maal per schooljaar tijdens de leerlingenbespreking geanalyseerd en geëvalueerd:

- Is het geplande aanbod door de leerkracht gerealiseerd? Wat zijn de resultaten? Heeft het gewerkt?
- Is de geplande vaardigheidsgroei behaald? Zijn de gestelde tussendoelen bereikt?
- Ontwikkelt de leerling zich conform de verwachtingen?
- Welke doelen streeft de school de komende periode in het OPP na? Wat biedt de school? Welke aanpassingen zijn in het aanbod nodig? Indien nodig vindt bijstelling van het OPP plaats.
- Op welke wijze wordt gerapporteerd aan het samenwerkingsverband rond de resultaten van de extra ondersteuning; is een vervolgvraag extra ondersteuning noodzakelijk? Als er geen extra ondersteuning nodig is, wat is dan wenselijk binnen de basisondersteuning? Kiest de school ervoor het OPP voort te zetten?

De voortgang en de uitkomsten van de evaluatie zijn onderwerp van gesprek met de ouders en met de leerling.

Ontwikkelingsperspectief

1. Ontwikkelingsdeel

Invulgegevens	
Datum opstellen OPP	
Opgesteld door	

Gegevens leerling, school, ouders, hulpverleners	
Naam leerling	
Geboortedatum	
Huidig schooljaar	
Huidige groep + Groepsverloop	
Huidige leerkracht(en)	
Intern begeleider	
Eventuele bijzonderheden	
Ouders/verzorgers	
Namen, telefoon/email Hulpverleners betrokken bij kind, school of gezin	

Uitkomsten onderzoek	
<i>Vermeld, indien van toepassing, de uitkomsten/diagnose uit eerder onderzoek dat extern verricht is.</i>	
Onderzoeker/ instantie: Datum onderzoek:	
Onderzoeker/ instantie: Datum onderzoek:	

Geboden extra ondersteuning (gepleegde interventies)	
Datum/periode	Korte schets doel, inhoud en omvang extra ondersteuning

Factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling bevorderen en belemmeren bij de uitvoering van het onderwijs		
Factoren	Bevorderend	Belemmerend
Cognitieve en didactische ontwikkeling		
Sociaal-emotioneel en gedrag		
Spraak/taalontwikkeling		
Werkhouding en taakaanpak		
Lichamelijke, motorische, zintuiglijke ontwikkeling		

Onderwijs: relevante factoren in school, groep, leerkracht		
Opvoeding: relevante factoren in gezin, ouders, vrije tijd		

Onderwijsbehoeften	
..... heeft een leerkracht nodig die	
groepsleden nodig die	
instructie, die	
opdrachten, die	
materiaal	
feedback nodig die	
Organisatie: wanneer, wie, waar (leertijd, instructietijd etc.)	

Gegevens uit toetsen en observaties
Zie bijlage: - individueel toetsoverzicht van Esis - individueel overzicht Scol (vanaf groep 5, schooljaar 2012-2013) - Rotterdamse plaatsingswijzer (vanaf groep 6)
Ontwikkelingsperspectief voor:
☐ Technisch lezen ☐ Rekenen/wiskunde ☐ Begrijpend lezen ☐ Leergebied overstijgend (sociale competentie, gedrag, werkhouding) ☐ Spelling

Geplande uitstroombestemming Voortgezet onderwijs (vanaf groep 5 invullen)
☐ VWO ☐ HAVO ☐ met LWOO ☐ VMBO theoretische leerweg ☐ VMBO gemengde leerweg ☐ met LWOO ☐ VMBO kaderberoepsgerichte leerweg ☐ VMBO basisberoepsgerichte leerweg ☐ Praktijk Onderwijs

Onderbouwing

Reactie van ouders (en de leerling) op het uitstroomprofiel

2. Planningsdeel

Bij beknopt OPP: verwijs naar groepsplan

Indien wenselijk: uitgebreid OPP met doelen en onderwijsaanbod

Doelen en aanbod (alleen voor de vakken waarvoor doelen en/of aanbod afwijken van datgene wat in het groepsplan is beschreven)			
1. Tussendoelen dit schooljaar, in vaardigheidsscores (marge) en functioneringsniveau (FN)			
2. Leergebiedspecifieke tussendoelen en aanbod (komend half jaar)			
Leergebied:	Tussendoelen	aanbod	begeleiding/extra ondersteuning
3. Tussendoelen sociaal-emotioneel functioneren, gedrag en werkhouding (komend half jaar)			
Doelen voor werkhouding, taakaanpak, gedrag en/ of sociaal-emotioneel functioneren		Aanbod/aanpak/begeleiding/extra ondersteuning Onderwijsbehoeften	

3. Evaluatiedeel

Afspraken van school met de ouders over samenwerking en over de datum volgend overleg.	
Groot overleg 1: afspraken met de ouders (en de leerling)	Datum:
Aanwezig: Afspraken:	
Groot overleg 2: afspraken met de ouders (en de leerling) Datum:	Datum:
Aanwezig: Afspraken:	
Groot overleg 3: afspraken met de ouders (en de leerling)	Datum:
Aanwezig: Afspraken:	
Groot overleg 4: Evaluatie en afspraken voor volgend schooljaar.	Datum:
Aanwezig:	
Zijn de leergebiedoverstijgende doelen behaald? Analyse + hoe verder	
Ontwikkelt de leerling zich conform de verwachtingen?	
Bijstelling ontwikkelingsperspectief?	
Bijstellen van de geplande uitstroombestemming + de redenen en onderbouwing van dit besluit.	
Is (vervolg)aanvraag extra ondersteuning nodig?	
Afspraken voor volgend schooljaar:	

